

การจัดการสัตว์เลี้ยงในภาชนะน้ำท่วม สำหรับเจ้าหน้าที่

ในช่วงฤดูฝน หรือในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย ควรมีการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์น้ำท่วม เพื่อลดการเกิดโรคที่อาจเป็นอันตรายทั้งในสัตว์และคน เพราะในภาชนะน้ำท่วม พื้นที่อยู่อาศัยมีจำกัดทำให้คนและสัตว์จะอยู่ใกล้ชิดกันมากขึ้น อีกทั้งยังมีเชื้อโรคและพยาธิต่างๆ ที่แพร่มากับน้ำท่วม ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ซึ่งสัตว์อาจสัมผัสโดยตรงหรือติดจากการกินอาหารที่ปนเปื้อนเชื้อ หากสัตว์เป็นโรคก็จะมีโอกาสแพร่โรคติดต่อจากสัตว์มาสู่คนเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ความเครียดจากภาวะภัยพิบัติส่งผลให้ร่างกายทั้งคนและสัตว์อ่อนแอเจ็บป่วยง่าย และความเครียดยังทำให้สัตว์บางชนิดก้าวร้าวและดุร้ายมากขึ้น คนที่อยู่ใกล้ชิดมีโอกาสได้รับอันตรายได้

สำหรับสัตว์ที่อยู่รวมกันในสถานพักพิงชั่วคราว ก็อาจเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคที่มีอยู่ในสัตว์ไปยังสัตว์ตัวอื่น คน และสิ่งแวดล้อมโดยรอบได้ง่าย

โรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนที่สามารถเกิดขึ้นได้

แยกตามชนิดของเชื้อโรค ได้แก่

- โรคจากเชื้อแบคทีเรียและไวรัส เช่น โรคเลปโตสไปโรสิส โรคอุจจาระร่วงจากเชื้อแบคทีเรียซัลโมเนลล่าและเชื้ออีโคไล โรคพิษสุนัขบ้า โรคไข้แมวข่วน (Cat scratch fever) เป็นต้น
- โรคจากพยาธิภายนอก เช่น หมัด เห็บ ไร จากหนู แมว สุนัข เป็นต้น ทำให้เกิดโรคต่างๆ เช่น
 - โรคภูมิแพ้สำหรับคนที่แพ้ขนสัตว์หรือเห็บ หมัด
 - โรคผิวหนัง เช่น โรคกลาก
 - โรคคลานน์ (โรคนี้อยู่มีน้อยในประเทศไทย)
 - โรคติดเชื้อมีดเทเซีย
- โรคจากพยาธิภายใน เช่น พยาธิตัวกลม (Toxocara) พยาธิปากขอ (Ancylostoma)

โรคบางโรคที่สัตว์ติดเชื้อหรือหลังจากหายป่วยแล้ว แม้มันไม่มีอาการก็อาจปล่อยเชื้อเหล่านี้ติดต่อมาสู่คน หรือสัตว์ตัวอื่นได้ เช่น โรคหนอนพยาธิ โรคเลปโตสไปโรสิส โรคซัลโมเนลโลสิส เป็นต้น

ระยะ : ก่อนน้ำท่วม

ผู้เลี้ยงควรปฏิบัติต่อสัตว์ ดังนี้

1. จัดเตรียมอาหารสัตว์และน้ำสะอาดไว้ให้พร้อมใช้ยามฉุกเฉิน
2. งดการนำสัตว์ใหม่เข้ามาในพื้นที่ หากจำเป็นต้องทราบประวัติ และแยกสัตว์ใหม่ออกจากสัตว์ที่มีอยู่เดิม เพื่อลดความเสี่ยงในการนำเชื้อโรคเข้าพื้นที่
3. ให้ยาถ่ายพยาธิและกำจัดเห็บ หมัด ไร (ถ้าเป็นไปได้ควรมีการตรวจสุขภาพสัตว์ด้วย)
4. ฉีดวัคซีนป้องกันโรคที่อาจติดต่อถึงคนได้ เช่น วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เป็นต้น
5. อพยพย้ายสัตว์ไปยังพื้นที่ปลอดภัย กรณีไม่สามารถเคลื่อนย้ายสัตว์ได้ยกพื้นที่เลี้ยงสัตว์ให้สูงขึ้นและพ่นทำลายเชื้ออย่างถูกต้อง และหมั่นสังเกตดูอาการของสัตว์ว่ามีอาการป่วยหรือไม่
6. กรณีปัญหาเกี่ยวกับสัตว์ หรือพบสัตว์ป่วยให้แยกสัตว์ออกจากฝูง รีบแจ้งปศุสัตว์ในพื้นที่ หรือ Call Center กรมปศุสัตว์หมายเลข 08 5660 9906

ระยะ : น้ำท่วม

ประชาชนควรปฏิบัติดังนี้

1. เพิ่มความระมัดระวังการถูกสัตว์กัดหรือข่วน หากถูกสัตว์กัด ข่วน ต้องล้างแผลด้วยสบู่และน้ำสะอาด ใส่ยาเบทาดีน และรีบไปพบแพทย์ กรณีที่แพทย์ให้วัคซีนต้องไปรับให้ครบและตรงตามกำหนดนัด
2. ทุกครั้งหลังสัมผัสสัตว์ควรล้างมือด้วยสบู่และน้ำ
3. คอกสัตว์หรือเพิงพัก อุปกรณ์ที่ใช้กับสัตว์เลี้ยง ควรทำความสะอาด ด้วยผงซักฟอกตามด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อเป็นประจำ พร้อมทั้งสวมถุงมือหรือถุงพลาสติกกันน้ำทุกครั้ง โดยต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของฉลากอย่างระมัดระวัง
4. ทั้งคนและสัตว์ ควรลดการสัมผัสกับสัตว์ภายนอกบ้าน
5. เศษอาหารและอุจจาระ ของคนและของสัตว์เลี้ยง ต้องเก็บทิ้งให้เป็นที่ย่ำป่อยทิ้งให้เป็นแหล่งของแมลงวัน หนู หรือสัตว์อื่นๆ ซึ่งอาจนำเชื้อโรคเข้ามาสู่คนและสัตว์เลี้ยงได้
6. หากมีปัญหาเกี่ยวกับสัตว์ สัตว์ป่วย สัตว์ใหญ่ตายหรือสัตว์ตายจำนวนมาก ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์พื้นที่มาดำเนินการ หรือ Call Center กรมปศุสัตว์หมายเลข 08 5660 9906
7. ไม่ควรนำสัตว์ที่ตายโดยไม่ทราบสาเหตุมารับประทานเพราะอาจทำให้เชื้อแพร่กระจายและเจ็บป่วยได้ หากเป็นไปได้ควรแยกพื้นที่เลี้ยงสัตว์จากพื้นที่อยู่อาศัย หรือทำที่กั้นแยกชนิดสัตว์ไม่ให้ประปนกัน
8. หากเป็นไปได้ควรแยกพื้นที่เลี้ยงสัตว์จากพื้นที่อยู่อาศัย หรือทำที่กั้นแยกชนิดสัตว์ไม่ให้ประปนกัน

ระยะ : หลังน้ำท่วม

นอกจากปฏิบัติตัวตามข้อ 1-8 แล้ว ควรปฏิบัติเพิ่มเติม ดังนี้

9. ภายหลังกน้ำท่วมจะมีซากสัตว์ตาย ปรากฏในที่ต่างๆ ซึ่งจะต้องจัดการเก็บฝังโดยเร็ว
10. สัตว์ที่มีชีวิตอยู่ซึ่งอดอาหารมาเป็นเวลานานควรรีบให้อาหารและนำกลับคืนให้เจ้าของ

